

SUOMEN HARMAAHIRVIKOIRAJÄRJESTÖ
FINSKA JÄMT- OCH GRÅHUNDKLUBBEN RY
Kanervistontie 5, 91560 Kylmälänkylä
www.shhj.info

11.3.2025
LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: Dnro VN/36093/2024

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Suomen Harmaahirvikoirajärjestö Finska Jämt- och Gråhundklubben ry kiittää mahdollisuudesta lausua esityksen kohteena olevasta asetusluonnoksesta.

Lyhyesti järjestöstämme

Olemme Suomen Kennelliiton alainen rotujärjestö. Järjestö perustettiin vuonna 15.6.1960 nimellä Suomen Jämt- ja Gråhundkerho. Vuonna 1979 nimi muutettiin Suomen harmaahirvikoirajärjestöksi – Finska jämt- och gråhundklubben ry:ksi. Jäsenmäärämme vuoden 2024 lopussa oli 6868 jäsentä. Shhj:n alaisia rotuja ovat harmaa norjanhirvikoiraa, jämtlanninpystykorva, musta norjanhirvikoiraa, valkoinen ruotsinhirvikoiraa ja hällforsinkoiraa.

Järjestön tarkoituksena on edistää oloihimme soveltuvan hirvikoiran kehittämistä. Järjestön edustaminen rotujen pääasiallinen käyttö on hirvenmetsästys ja ne luetaan ns. pysäyttäviin hirvikoiiriin. Rotujamme käytetään menestyksellisesti myös karhunmetsästyksen.

Kannanhoidollisen metsästyksen päämääristä

Ensisijaisena päämääränä kannanhoidolliselle metsästykselle tulee olla ihmisten turvallisuuden varmistaminen ja omaisuuden suoja. Vaikka suurpedot eivät olekaan Suomessa viimeisinä aikoina ihmisiä vahingoittaneet, niin ”läheltä piti” tapauksia tunnetaan jo lukuisia. Ihmisten tuntema turvattomuus on riittävä uhka ja selvää on, että turvattomuuden tunne aiheuttaa ihmisen hyvinvoinnille suuret haasteet. Kuka uskaltaa laittaa piholla vierailevien petojen sekaan pieniä lapsia leikkimään, saatikka laittaa heitä kävelyttämään lemmikkikoiraan.

LAUSUNTO

Lakiin tulee kirjata päämääriä kannanhoidolliselle metsästykselle. Ihmisten turvallisuuden tunne ja omaisuuden suoja ovat päämääriä, jotka tulee olla kirjattuna lakiin tässä asiayhteydessä. Tärkeä päämäärä on myös maa- ja metsätalouden vahinkojen sekä liikenneonnettomuuksien kohtuullisella tasolla pitäminen, mikä vaatii sorkkaeläinkantojen kontrollointia metsästyksen keinoin.

Keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi

Poliisilla pitää olla kyky turvata ihmiset ja omaisuus myös suurpetojen uhatessa. Tämä tarve realisoituu erityisesti petojen tullessa pihoihin. Apuna tässä työssä Poliisilla on ollut vapaaehtoiset metsästäjät ja heidän pedoille koulutetut koiransa. Poliisi on esittänyt huolensa, ettei nykytilanteessa ole muutaman vuoden kuluttua käytettävissä kyvykkäitä SRVA-toimijoita, eikä varsinkaan heidän koiriaan. Koska suurpetojen metsästys ei ole mahdollista, ei metsästäjillä ole motiivia jalostaa ja hankkia koiria, joita voidaan kouluttaa suurpetojen hallintaan. Osin koirien koulutuskin on viranomaisten toimesta kielletty suurpedoille. Kukaan ei ota koiranpentua, kasvata ja kouluta sitä vain voidakseen ajaa suurpetoja pihapiireistä pois. Jo nyt on

nähtävissä se, että metsästyskoirien määrä on selkeässä laskussa. Tarvitsemme osaavia metsästäjiä ja kyvykkäitä koiria viranomaistehtäviin, näiden resurssien olemassaolon varmistaa vain metsästysmahdollisuus. Tämä on hyvä kirjata lakiin, siis metsästyksen mahdollistaminen siksi, että se varmistaa poliisille välttämättömien työkalujen olemassaolon (osaavat ihmiset ja kyvykkäät suurriistakoirat).

Suurpetojen ihmisarkuuden palauttaminen ja ylläpitäminen on mahdotonta, ellei suurpetoja voida metsästä. Suurpetojen metsästys on erittäin vaativaa toimintaa ja johtaa yrityskertoihin nähden melko harvoin tulokseen. Tästä syystä suurpetoja häiritään metsästyksen yhteydessä koirien ja ihmisten toimesta niin, että arkuus lisääntyy vääjäämättä. Tämä on tärkeä ymmärtää, koska se on selvää, ettei se metsästyksen yhteydessä ammuttu peto enää sen aremmaksi muutu, mutta epäonnistuneet kerrat vaikuttavat arkuuteen varmasti. Niin ihmisen, kuin metsästyskoiran haju aiheuttaa ikävän muiston pedon mielessä, kun se jatkossa kohtaa näitä tuoksua ja ääniä. Lakiin tulee kirjata metsästyksen perusteeksi se, että se suojaa ihmisiä petojen uhalta säilyttämällä petojen ihmisarkuuden.

Sorkkaeläinten aiheuttamat vahingot maa- ja metsätaloudelle sekä kolarit tieliikenteessä ovat eräs keskeinen syy sille, että sorkkaeläinkantaa on kontrolloitava metsästyksen muodossa. Suomessa sorkkaeläinten tehokas metsästys suuressa osassa maata on mahdollista vain metsästyskoiria käyttäen. Erityisesti susi on eläin, joka vaikeuttaa tai tekee jopa mahdottomaksi koirametsästyksen jo nyt monin paikoin maassamme. Vaikka ihmiset pyrkivät välttämään koiralla metsästystä susireviireillä, niin vuosittain sudet repivät kymmeniä koira maastoissa. Erityisesti hirvikoirien käyttö on vähentynyt maassamme ja kyseisten rotujen rekisteröinnit ovat syöksymässä alaspäin. Ei ole mielekästä stressaantua koiran ollessa irti metsässä siitä syystä, että susi saattaa sen missä tahansa raadella. Mikäli sorkkaeläinkantaa ei voida koirametsästyksellä säädellä, tulee maa- ja metsätalouden vahingot kasvamaan merkittävästi. Pitää muistaa, että Suomessa metsästetään vuosittain noin 40 000 hirveä ja vielä suurempi joukko valkohäntäpeuroja. Jos esimerkiksi susikantaa pidetään näiden kantojen kontrolloijana, niin on hyvä ymmärtää, että yksi susilauma syö hirven viikossa, siis noin 50 hirveä vuodessa. 40 000 hirveä vuodessa tarkoittaisi sitä, että tarvittaisiin 800 susilaumaa syömään tällainen hirvimäärä. Joten sorkkaeläinten kontrollointi petojen toimesta ei nykyisellä sorkkaeläinmäärällä ole mahdollista. Lakiin on kirjattava vahingot maa- ja metsätaloudelle sekä sorkkaeläinkolareiden vähentämisen vuoksi tapahtuvan koirametsästyksen mahdollistamiseksi tehtävän suurpetojen kannan kontrolloinnin perusteluna erityisesti suden metsästykselle.

Edellytyksiä kannanhoidolliselle suurpetojen metsästykselle

Suotuisan suojelun taso on kirjattava lakiin, ei asetuksiin, eikä virkamiesten päätettäväksi. Pitää tehdä poliittinen päätös petokantojen minimikoosta Suomessa. Siis koko maan alueella. Voidaan pitää tässä asiassa referenssinä EU-maa Ruotsia, joka on pinta-alaltaan Suomea hiukan suurempi ja jonka susikanta saa vähemmän muuttovoittoa, siis vieraampaa geeniperimää, idästä. Siellä tuo taso on määritelty olevan syyskannasta 300 yksilöä. Nytemmin Ruotsissa on asetettu tavoitteeksi laskea tuo raja 170 suden suuruiseksi. Koska meillä Suomessa on pitkä maaraja itään, saamme merkittävästi enemmän täydennystä susikantaamme idästä, kuin Ruotsi. Ehdotamme, että susikannan alarajaksi maassamme asetetaan Ruotsin tavoitteen mukaan 170 yksilöä ja laskettuna syyskannasta. Luonnonvarakeskuksen kanta-arvio antaa maaliskuun lopun tilanteen, joka heidän arvionsa mukaan on selvästi pienempi, kuin syyskanta. Mikäli tämä taso on lakiin kirjattu, niin hallinto-oikeuksien tulkintavara on kapeampi. Käsityksemme mukaan kansallinen laki on määräävä ja sen tulkintaan voidaan käyttää direktiiviä. Ei laki tietenkään saa olla direktiivin vastainen, se ei kuitenkaan tarkoita, että direktiivi on kopioitava sellaisenaan laiksi.

Suurpetojen kanta-arvio tulee olla läpinäkyvää ja luotettavaa. Mikäli kanta-arvio perustuu talkootyöhön, kuten tähän saakka on perustunut, koska niin näytteitä, kuin muitakin havaintoja on tehty pääosin vapaaehtoisvoimin, niin talkoolaiset pitää motivoida riittävällä tavalla. Läpinäkyvyys motivoi, kun näkee omien käsiensä tulokset. Kun on erilaisia laskentamenetelmiä olemassa eri tarpeisiin, niin tyypillistä niille on, että vaaka kalibroidaan aika-ajoin. Suurpetojen kanta-arvion oikeellisuus tulisi suden ja ilveksen osalta kalibroida esimerkiksi viiden vuoden välein riittävän isolla otannalla, jossa verrataan kanta-arviota jälkilaskennan tuloksiin kyseisillä alueilla. Mikäli laskenta todentaa kanta-arvion, niin luotto arvioon nousee, mikä motivoi talkootyöhön. Mikäli poikkeama vaikuttaa olevan iso, tulee kanta-arvion tekemisen mallia muuttaa. Tulisikin kirjata lakiin, että kanta-arvio tulee kalibroida määräajoin ja laskentamenetelmää tarvittaessa tarkentaa. Tällä hetkellä näytteiden kerääminen ja havaintojen ilmoittaminen erityisesti suden

osalta on heikkoa. Samaa kanta-arviomenetelmää, joka on ehkä toiminut joskus talkootyön ollessa toimivaa, ei nyt enää voida käyttää. Se olisi älyllistä epärehellisyyttä. Karhujen osalta metsästyksen ollessa pysähdyksissä ei havaintoja tehdä yhtä paljoa, koska karuhavaintoja ei olla maastoissa tavoitteellisesti tekemässä.

Erityisesti haja-asutusalueilla ihmisten hyvinvoinnissa keskeisessä asemassa on luonto ja luonnossa liikkuminen. Tällä on suuri vaikutus ihmisten terveyteen. Luonnossa liikkuminen tulee olla mahdollista niin, että ihminen kokee olonsa turvalliseksi ja voi nauttia luonnon antimista ilman stressiä. Osa luonnossa liikkumisesta on koiraharrastus ja metsästyksessä koiraa apuna käyttäen. Myös metsästyskoiran turvallisuus on osa omistajansa luontokokemusta. Haja-asutusalueilla ei muutoin voida tarjota yhteiskunnan taholta vastaavia mahdollisuuksia harrastaa, kuin taajamissa, joten siellä luonto on se harrastuspaikka. Tämä tulee mahdollistaa Suomessa. Eräänä perusteena kannanhoidolliselle metsästykselle tulee olla se, että myös haja-asutusalueiden ihmisille tarjotaan mahdollisuus turvalliseen harrastamiseen.

Lausunnon keskeinen sisältö

Ihmisten turvallisuus ja omaisuus pitää turvata Suomessa. Siihen tarvitaan suurpetojen kannanhoidollista metsästystä. Metsästyksen keskeiset edellytykset tulee kirjata lakiin ja laajemmin perustelut valmistelutöihin. Lausunrossamme on tuotu esille eräitä keskeisiä edellytyksiä.

Suotuista suojelutaseja tulee kullekin suurpedolle kirjata lakiin. Se ei voi olla kulloinkaan virkamiesten päätettävissä oleva asia, koska hallinto-oikeudet voivat sen siinä tapauksessa asettaa kyseenalaiseksi ja vedota direktiiviin. Lausunrossamme olemme ehdottaneet sudelle sopivaa yksilömäärää, vastaava on EU:n taholta hyväksytty Ruotsissa, joten sieltä kannattaa ottaa toimiva ratkaisu käyttöön.

Kanta-arvioiden tulee olla läpinäkyvästi tehtyä ja määräjain kalibroitavaa. Erityisesti suden ja ilveksen kohdalla se voidaan tehdä lumijälkilaskennalla, sopivalla otannalla. Kalibroinnin tulisi suorittaa eri taho, kuin se joka kanta-arvion tekee.

Metsästäjät ja suurriistakoirat ovat keskeisessä roolissa niin kannanhoidollisessa metsästyksessä, kuin myös ihmisten turvallisuuden varmistamisessa ja omaisuuden suojaamisessa. Suurriistakoirien toimintaedellytykset tulee siis turvata.

Ristijärvellä 11.3.2025

Suomen Harmaahirvikoirajärjestö - Finska Jämt- och Gråhundklubben ry

Kunnioitavasti

Mika Tolonen, puheenjohtaja